

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี
อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด*

THE PARTICIPATION OF PEOPLE IN LOCAL DEVELOPING PLAN OF CHAIWAREE
SUB-DISTRICT MUNICIPALITY, PHO CHAI DISTRICT, ROI-ET PROVINCE

ชินวัตร เตรียมพล¹, ประโยชน์ ส่องกลิ่น²

Chinnawat Triempol¹, Prayote Sonngklin²

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}

College of Politics and Governance, Mahasarakham University, Thailand.^{1,2}

Email : chinnawat7triempol@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด 3) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 349 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานโดยวิธี t-test (Independent Samples) และ F-test (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ประชาชนที่มีเพศและอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด สรุปได้ว่า เทศบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน การให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ และการแสดงความคิดเห็น

สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันในการปฏิบัติงานของเทศบาลที่เกี่ยวข้องกับประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบแผนและการปฏิบัติงานตามแผนและมีการรายงานผลให้ประชาชนทราบ

คำสำคัญ : 1. การมีส่วนร่วม 2. การมีส่วนร่วมของประชาชน 3. แผนพัฒนาท้องถิ่น

ABSTRACT

The objectives of this research article were 1) to study the participation of people in planning the local developing plan of Chaiwaree Sub-district Municipality, Pho Chai district, Roi-et province, 2) to comparison participation of people in planning the Local Developing Plan of Chaiwaree Sub-district Municipality, Pho Chai district, Roi-et province, 3) to study about problem and opinion to solve the problem of people participation in planning the local developing plan of Chaiwaree Sub-district Municipality, Pho Chai district, Roi-et province. The sample group was 349 persons with the right to vote in Chaiwaree Sub-district Municipality. Research instrument was a questionnaire. The statistical used to analyze data were frequency, percentage, mean, and standard deviation and the research hypothesis testing by used t-test (Independent Samples), and F-test (One-way ANOVA).

The research findings were as follows: 1. Participation of the people in planning the local development plan of Chaiwari Sub-district Municipality, Pho Chai district, Roi-et province found that overall was at a moderate level. 2. The result of comparison of the people's participation in planning the Local Development Plan of Chaiwari Subdistrict Municipality, Pho Chai district, Roi-et province with different gender and occupation, there are different participation. The people who are different with age, education level, and monthly income, there are not different participation. 3. The problem and suggestion to solve the people participation problem in planning the local development plan of Chaiwari Subdistrict Municipality, Pho Chai district, Roi-et province in conclusion; the Municipality should enhance people participation in planning, share problems and needs, and opinions. Create the correct understanding during the Municipality and people, and give the chance to people in participation on checking plan and working and reporting the result of work to people.

Keywords : 1. Participation 2. Participation of People 3. Local Developing Plan

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มีเจตนารมณ์สำคัญที่มุ่งหวังให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองภายใต้ระบอบประชาธิปไตยทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศจะเห็นได้จากการกำหนดไว้ในหมวด 5 แห่งนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 78 (3) รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจ ในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้น และมาตรา 87 กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ นอกจากนี้ยังได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจด้านการปกครองไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ราชกิจจานุเบกษา, 2550)

แผนพัฒนาเทศบาล เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเทศบาลที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการที่เทศบาลจัดทำขึ้นในแต่ละปีงบประมาณ นอกจากนี้ยังต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเทศบาลเป็นไปอย่างละเอียดความรอบคอบ เพื่อให้การใช้จ่ายเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ นอกจากนี้แผนพัฒนาเทศบาลต้องผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาเพื่อป้องกันปัญหาและวางแผนแนวทางของการดำเนินงานที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพราะการวางแผนเป็นการวางแผนทางการจัดการเพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานได้ เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม ความต้องการของประชาชนในชุมชน และปัญหาในการดำเนินงาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อเป้าหมายขององค์กร เพื่อให้เกิดการยอมรับแนวคิดใหม่ จากการเปลี่ยนแปลงของทางสังคม จึงทำให้มีการยอมรับแนวคิดเชิงระบบ นำมาใช้ในองค์กรยุคปัจจุบัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาและลดความล่าช้าของหน่วยงานที่เกิดจากการผิดพลาด ดังนั้น การวางแผนจึงเป็นการจำแนกงานเพื่อให้เกิดระบบของแต่ละแผนงาน ทำให้การดำเนินงานในองค์กรเกิดความชัดเจน (อรทัย ก๊กผล, 2561)

เทศบาลตำบลชัยวารี ได้รับทราบสภาพปัญหาว่าประชาชนในชุมชนและสมาชิกเทศบาลตำบลไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนาเทศบาลเท่าที่ควร ทำให้การกำหนดภารกิจและแนวทางการดำเนินงานไม่เป็นระบบและการจัดทำแผนไม่บรรลุเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างชัดเจน เพราะประชาชน ซึ่งเป็นผู้ที่จะสะท้อนถึงปัญหาต่างๆ ในหมู่บ้านไม่เข้าร่วมดำเนินการจัดทำแผนอย่างจริงจัง จึงส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามแผนและเป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง (เทศบาลตำบลชัยวารี, 2563) ซึ่งจากรายงานการ

ประชุมประชาคมเทศบาลตำบลชัยวารีประจำปีงบประมาณ 2563 ที่ประชุมเทศบาลตำบลชัยวารีพบว่า ปัจจุบันการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลชัยวารี ประสบปัญหาประชาชนไม่ให้ความสนใจในกระบวนการมีส่วนร่วม เช่น เข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อวางแผนทางการวางแผนพัฒนาชุมชน ปัญหาเทศบาลยังขาดการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนเข้าร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ปัญหาเทศบาลไม่ได้จัดลำดับความสำคัญ ความจำเป็นเร่งด่วนของโครงการพัฒนาในแผนชุมชน ปัญหาร้องเรียนจากประชาชนบางกลุ่มว่าเทศบาลพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเฉพาะในกลุ่มของตน ปัญหาเทศบาลมุ่งพัฒนาเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานมากเกินไป โดยไม่สนใจพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหาเทศบาลไม่พัฒนาส่งเสริมเศรษฐกิจในชุมชน ปัญหาขาดตลาดรองรับในการจำหน่ายผลผลิตจากชุมชน เป็นต้น (เทศบาลตำบลชัยวารี, 2563)

จากสภาพการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอฟิธิชัย จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาเสนอต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลได้มีการกระตุ้นประชาสัมพันธ์ และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาในการมีส่วนร่วมพัฒนาแผนพัฒนาของเทศบาลให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในท้องถิ่นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอฟิธิชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอฟิธิชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีความแตกต่างกันในด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอฟิธิชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 เพื่อทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอฟิธิชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

3.2 เพื่อทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอฟิธิชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

3.3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา นำไปวางแผนเพื่อปรับปรุงงานนโยบายและแผนเพื่อให้ประชาชนเป็นผู้ขับเคลื่อนแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้อย่างแท้จริง

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลตำบลชัยวารีอำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 349 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณด้วยสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamanae, 1973) และทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น และผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 10 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 2 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 4 คน และประชาชน จำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด ดังนี้ 1)แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ดจำนวน 1 ฉบับ มีค่าอำนาจจำแนก(r_{xy}) ตั้งแต่ 0.32 ถึง 0.77 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ(∞) เท่ากับ 0.95 2)แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 1 ฉบับ การเก็บรวบรวมข้อมูล 1)การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือราชการจากวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคามและวิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และผู้ช่วยจำนวน 7 คน ดำเนินการแจกแบบสอบถามและรับคืนหลังจากแจกแบบสอบถามทันที 2)การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี ในปี 2563 จำนวน 10 คน การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล 1)การจัดกระทำกับข้อมูล เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาครบแล้วทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของการตอบคำถามและนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนน ลงรหัสและบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ต่อไปการจัดกระทำกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนและถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และจัดเตรียมข้อมูลไว้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป 2)การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ความถี่ร้อยละเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิเคราะห์เปรียบเทียบในการทดสอบสมมติฐานโดยตัวแปรต้นที่แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ ใช้สถิติ t-test (Independent Samples) ส่วนตัวแปรต้นที่แบ่งเป็น 3 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยการสรุปประเด็นนำมาแจกแจงความถี่ในแต่ละประเด็น แล้วนำเสนอด้วยการพรรณนา

5. ผลการวิจัย

5.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การมีส่วนร่วม
1. ด้านการค้นหาปัญหา	3.23	0.42	ปานกลาง
2. ด้านการวางแผน	3.22	0.42	ปานกลาง
3. ด้านการดำเนินการ	3.26	0.43	ปานกลาง
4. ด้านการรับผลประโยชน์	3.24	0.42	ปานกลาง
5. ด้านการตรวจสอบ	3.29	0.46	ปานกลาง
โดยรวม	3.25	0.43	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง($\bar{X}=3.25$) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการตรวจสอบ($\bar{X}=3.29$) ด้านการดำเนินการ($\bar{X}=3.26$) ด้านการรับผลประโยชน์($\bar{X}=3.24$) ด้านการค้นหาปัญหา($\bar{X}=3.23$) และด้านการวางแผน($\bar{X}=3.22$)

5.2 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด รายละเอียดดังในตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ดที่มีเพศต่างกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี	เพศชาย		เพศหญิง		t	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการค้นหาปัญหา	3.26	0.25	3.20	0.22	2.09*	0.038
2. ด้านการวางแผน	3.23	0.24	3.21	0.24	0.79	0.427
3. ด้านการดำเนินการ	3.30	0.25	3.22	0.23	2.90*	0.004
4. ด้านการรับผลประโยชน์	3.28	0.24	3.21	0.24	2.54*	0.011
5. ด้านการตรวจสอบ	3.30	0.27	3.29	0.25	0.34	0.736
โดยรวม	3.27	0.25	3.23	0.23	2.27*	0.024

* Sig.< 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลชัยวารีที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการวางแผนและด้านการตรวจสอบไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีอาชีพต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน		SS	df	MS	F	p-value
1. ด้านการค้นหาปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	0.72	4.00	0.18	3.43*	0.01
	ภายในกลุ่ม	18.08	344.00	0.05		
	รวม	18.80	348.00			
2. ด้านการวางแผน	ระหว่างกลุ่ม	0.31	4.00	0.08	1.39	0.24
	ภายในกลุ่ม	19.24	344.00	0.06		
	รวม	19.55	348.00			
3. ด้านการดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	0.70	4.00	0.18	3.09*	0.02
	ภายในกลุ่ม	19.52	344.00	0.06		
	รวม	20.22	348.00			
4. ด้านการรับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	1.12	4.00	0.28	5.16*	0.00
	ภายในกลุ่ม	18.64	344.00	0.05		
	รวม	19.76	348.00			
5. ด้านการตรวจสอบ	ระหว่างกลุ่ม	0.20	4.00	0.05	0.75	0.56
	ภายในกลุ่ม	22.48	344.00	0.07		
	รวม	22.68	348.00			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.35	4.00	0.09	2.63*	0.03
	ภายในกลุ่ม	11.29	344.00	0.03		
	รวม	11.64	348.00			

* Sig.< 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลชัยวารีที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการวางแผน และด้านการตรวจสอบ ไม่แตกต่างกัน

5.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ด้านการค้นหาปัญหาได้แก่ ประชาชนผู้เกี่ยวข้องต่างๆ ควรมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในเขตเทศบาล ด้านการวางแผน ได้แก่เทศบาลควรมีการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการวางแผนการจัดแผนพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชาคมด้านการดำเนินการได้แก่ ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมจัดทำแผนทุกครั้งที่ด้านการรับผลประโยชน์ ได้แก่ ควรสร้างความเข้าใจและให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการรับผลประโยชน์ให้ครอบคลุมและทั่วถึงทุกชุมชนและแก้ไขให้ถูกต้องตรงกับปัญหาด้านการตรวจสอบ ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามาตรวจสอบและมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานสามารถตรวจสอบได้และมีการรายงานผลให้ประชาชนทราบ

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการค้นหาปัญหา ด้านการวางแผน ด้านการตรวจสอบ ด้านการดำเนินการ และด้านการรับผลประโยชน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนยังไม่ได้ตระหนักถึงความเป็นพลเมืองในการแสดงบทบาทของประชาชนผู้มีสิทธิและเสียงในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองโดยมิได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานและการประเมินผลในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่ควร ทำให้ผลการศึกษาออกมามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางซึ่งน่าจะเป็นเพราะการขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและประชาชนบางส่วนยังไม่รู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างแท้จริง การดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนเทศบาลยังไม่มีการประชุมสัมมนาให้ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึงทำให้ประชาชนบางส่วนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางเทศบาลจัดขึ้นได้อย่างจริงจังและประชาชนยังมีความเชื่อว่าการบริหารท้องถิ่นนั้นเป็นหน้าที่ของเทศบาลไม่ใช่หน้าที่ของตนเองและมองว่าตนเองไม่มีความรู้ไม่เข้าใจและไม่กล้าที่จะเข้าร่วมพัฒนาท้องถิ่นกับเทศบาลทำให้ขาดกำลังสำคัญคือตัวประชาชนผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาเหล่านั้นจนส่งผลให้การพัฒนาท้องถิ่นไม่สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่ซึ่งสอดคล้องกับ สุเนติลักษณ์ ยกเทพ และยุภาพร ยุภาส (2560)

ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลและสอดคล้องกับ อนุรักษ์ ลักษณะภู (2561) ได้ศึกษาปัจจัยในการมีส่วนร่วมจัดทำแผนชุมชนของประชาชนเขตเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอนาคู จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง

6.2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอนาคู จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า

6.2.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอนาคู จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิงในเขตเทศบาลตำบลชัยวารี ต่างก็มีความรับผิดชอบและการมีบทบาทต่างๆ ในสังคมไม่แตกต่างกันแต่ในส่วนของการมีส่วนร่วมของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้นส่วนมากแต่ละครอบครัวจะมอบหมายให้หัวหน้าครอบครัวเป็นผู้เข้าร่วมซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย ซึ่งส่งผลให้บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอนาคู จังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกันด้วยซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ วรณา ลุ่มบ้าน (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเขาดาน อำเภอนาคู จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมที่มีต่อการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเขาดาน อำเภอนาคู จังหวัดสุราษฎร์ธานีของประชาชนจำแนกตามเพศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

6.2.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอนาคู จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลชัยวารี ที่มีอายุแตกต่างกันต่างก็มีความสนใจในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่และโอกาสที่เหมาะสมในการเข้าร่วมซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ สุนตลักษณ์ ยกเทพ และยุภาพร ยุภาส (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ที่มีอายุต่างกัน โดยรวมมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

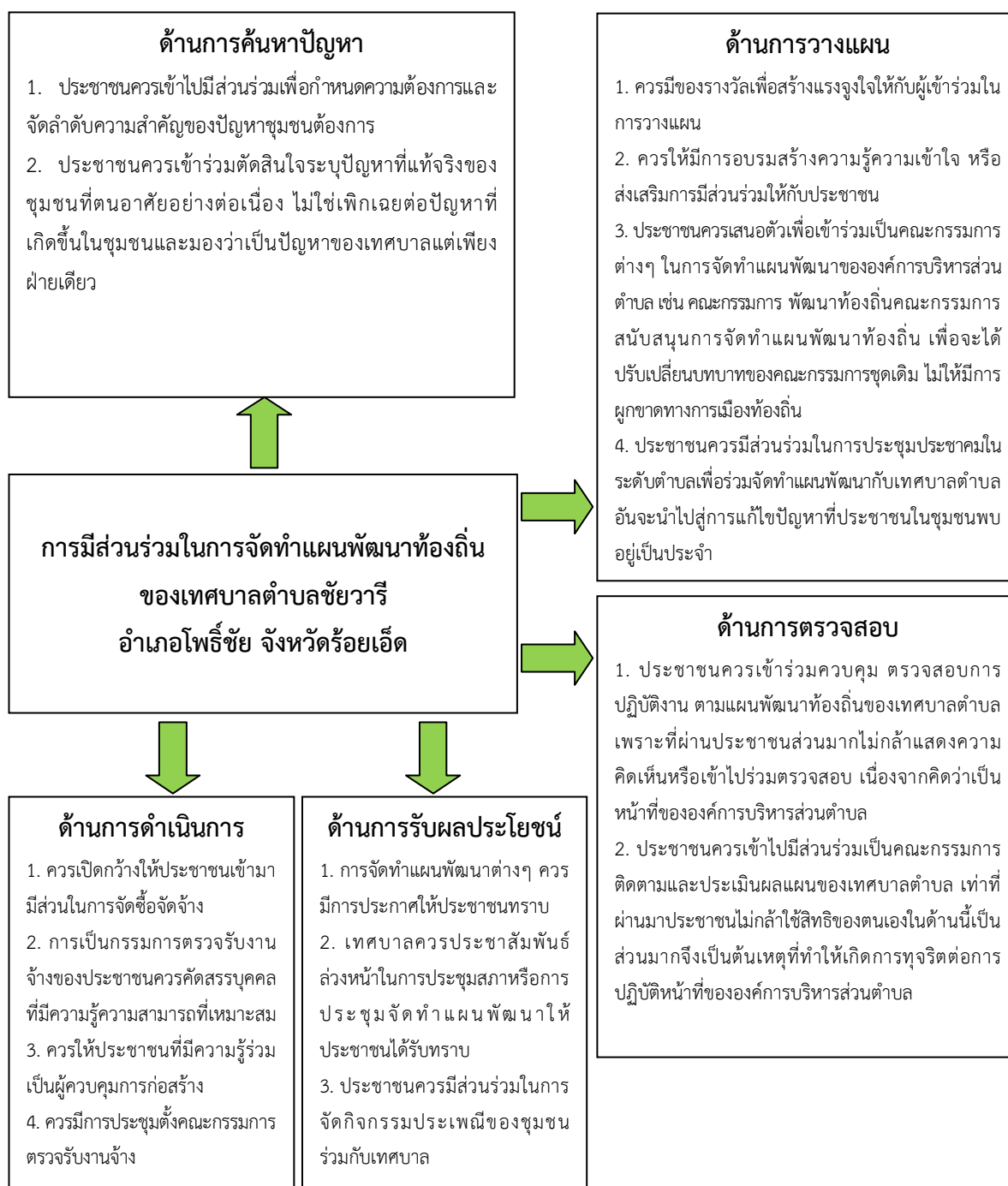
6.2.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลชัยวารีที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันต่างก็มีความสนใจในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วยการเข้าร่วมเสนอปัญหาความต้องการของตนและของหมู่บ้าน/ชุมชนตลอดทั้งการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และมีส่วนร่วมในการประเมินผลซึ่งอาจขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ในสังคมและโอกาสที่เหมาะสมในการเข้าร่วมตลอดถึงการรับทราบข้อมูลข่าวสารต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ กุสุมา เขียวเพกา (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่แตกต่างกัน

6.2.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ วรรณา ลุ่งบ้าน (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเขาถ่าน อำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมที่มีต่อการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเขาถ่าน อำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ของประชาชนจำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

6.2.5 ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกันซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ กุสุมา เขียวเพกา (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่แตกต่างกัน

7. องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถนำเสนอข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด สรุปได้ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด อย่างทั่วถึง โดยกระตุ้นให้ประชาชนมีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนในการบริหารท้องถิ่นและในการร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ด้านการมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาความต้องการของเทศบาลควรจัดประชุมเพื่อสำรวจปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอยู่เสมอและควรนำความคิดเห็นในการเสนอปัญหาความต้องการของประชาชนในชุมชนไปเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาและมีส่วนร่วมเสนอโครงการ/กิจกรรมในการวางแผนพัฒนาร่วมกับเทศบาลท้องถิ่นให้เป็นรูปธรรมต่อไป

8.2.2 ด้านการวางแผน เทศบาลควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของชุมชนไปกำหนดเป็นโครงการในการจัดทำแผนพัฒนาร่วมกับ

8.2.3 ด้านการดำเนินงานเทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาจนเสร็จสิ้นโครงการตามระยะเวลาที่กำหนดและร่วมตรวจสอบคุณภาพของงานนั้นด้วย

8.2.4 ด้านการรับผลประโยชน์ เกี่ยวกับการได้รับผลประโยชน์จากโครงการกลุ่มอาชีพตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเทศบาลควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อส่งเสริมด้านกลุ่มอาชีพต่างๆ ให้ประชาชนในพื้นที่ได้นำไปประกอบอาชีพตามความต้องการและความถนัด

8.2.5 ด้านการตรวจสอบเกี่ยวกับการร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะผลการดำเนินงานในที่ประชุมชี้แจงผลการดำเนินงานในรอบปีซึ่งทางเทศบาลควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินโครงการเพื่อเสนอแนะและแสดงความคิดเห็นและการตรวจสอบการใช้งบประมาณตามแผนพัฒนาต่างๆ อย่างรอบด้าน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลในระดับอำเภอระดับจังหวัดเพื่อให้สามารถกำหนดแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

8.3.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้ในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลชัยวารีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

9. เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2563). **ประชากรตามทะเบียนราษฎร อำเภโโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด**. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2563. จาก <http://www.moc.go.th>
- กุสุมา เขียวเพกา. (2560). **การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทองอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2564. จาก <http://mapol.soc.ku.ac.th/wp-content/uploads/2017/09/31.pdf>
- เทศบาลตำบลชัยวารี. (2563). **รายงานประจำปี 2563 เทศบาลตำบลชัยวารี**. ร้อยเอ็ด : เทศบาลตำบลชัยวารี.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2550). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550** เล่มที่ 124. ตอนที่ 47 ก. หน้า 119-223. 4 สิงหาคม 2550.
- วรรณ ลุ่งบ้าน. (2562). **การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเขาด่าน อำเภท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. **วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์**. 4(2). 71-91.
- สุนตลักษณ์ ยกเทพ และยุภาพร ยูภาส. (2560). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย**. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร**. 5(ฉบับพิเศษ). 182-191.
- อนุรักษ์ ลักษณะภู. (2561). **ปัจจัยในการมีส่วนร่วมจัดทำแผนชุมชนของประชาชนเขตเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อรัทัย กักผล. (2561). **Best Practices ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
- Yamane, Taro. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. 3rd ed. New York : Harper and Row.

10. คำขอบคุณ

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประโยชน์ ส่งกลิ่น และคณะกรรมการทุกท่านที่ได้กรุณาและช่วยเหลือและแนะนำอย่างดียิ่งในการวิจัยครั้งนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาและสมาชิกในครอบครัวที่เป็นกำลังใจช่วยเหลือและเป็นแรงสนับสนุนที่สำคัญยิ่งต่อการทำวิจัยให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี คุณค่าและประโยชน์จากวิจัยนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดาตลอดจนบูรพาจารย์และผู้มีพระคุณที่ให้การอบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชาจนประสบผลสำเร็จในที่สุด